

1.4 SPORTOVNÍ PŘEDPISY A SPORTOVNÍ PRAVIDLA / obecně

DEFINICE SPORTOVNÍHO PŘEDPISU A SPORTOVNÍHO PRAVIDLA

Sport je **samostatná** společenská oblast, ve které vznikají **specifické sportovní vztahy**. Je **regulována normami**, které se rozdělují na **sportovní normy** (předpisy vztahující se organizaci a řízení subjektu) a **sportovní pravidla** (předpisy související s hrou) vydaná mezinárodními nebo vnitrostátními orgány sportovních organizací.

SPORTOVNÍ PŘEDPISY

Upravují **vnitřní organizaci subjektu** k efektivnímu zajištění její materiální, finanční, personální a institucionální existence. Představují ji **stanovy, organizační řády, statuty a jednací řády odborných komisí, metodické pokyny, vnitřní pokyny a příkazy ředitele** a další normy upravující vnitřní chod klubů a asociací. Jsou to předpisy v **širším smyslu**.

SPORTOVNÍ PRAVIDLA

Upravují provozování **vlastní sportovní aktivity**, jako jsou **pravidla hry** a pravidla organizace **související přímo s hrou**. Dále pak **řády soutěžní, přestupní, disciplinární, rozhodčích, trenérů** apod. Jsou chápána jako sportovní pravidla v **užším smyslu**. Vztahují se **k organizaci** sportovní činnosti, jak má daný **sport vypadat** (počty hráčů, povinné rozměry hřiště, hrací doba, soupisky apod.), nebo také to, **co je** v rámci dané sportovní disciplíny **přípustné** (způsob hry, limity pro výkony, uznatelné způsoby zápolení apod.) Dále pak **nominace subjektů** na soutěže (kvalifikace), **podmínky výkonu** trenérských činností.

SPORTOVNÍ STRUKTURA

Sport se řídí pravidly, která jsou vyhlášena určitou **řídící sportovní organizací** v tzv. **pyramidové struktuře**, která je pro sport charakteristická a specifická. Ta také ovlivňuje organizační strukturu daného sportovního odvětví.

Základ pyramidy tvoří **sportovní kluby**, nad nimi jsou **národní asociace**, poté regionální **konfederace** a nad nimi **zastřešující asociace / federace** pro konkrétní sport nebo sportovní odvětví.

Tak například sportovní pravidla vydává **centrální federace FIFA** a mezinárodně **regionální konfederace** (např. UEFA) je musí dodržovat. Ale mohou si zároveň vytvářet **vlastní pravidla**, která s těmi pravidly FIFA **nebudou v rozporu**. Tak to postupuje **pyramidově dolů** až na klubovou úroveň. Pokud tedy sportovec uzavře profesionální vztah s klubem, je vázán veškerými uvedenými pravidly, včetně např. disciplinární pravomoci sportovních asociací.

Od **národní úrovně dolů** sportovní organizace **podléhají** také **platnému právnímu řádu**, a proto mohou přijmout jen taková pravidla, která s ním **nebudou v rozporu**. Tato povinnost je většinou **zakotvena ve statutech** národních asociací, jako základní povinnost pro členské subjekty nadnárodních asociací.

To, že je **sport organizován** a řízen i na **mezinárodní úrovni** přináší povinnost **podřízenosti** i **jiným právním systémům** platným např. v zemi sídla asociací. (např. procesní právo Švýcarska, když FIFA, UEFA a CAS má sídlo v této zemi) To dává **sportovním** pravidlům i **rozměr mezinárodního práva**.

ORGANIZOVANÝ A NEORGANIZOVANÝ SPORT

V definici sportu podle ZPSP je zmínka o „**organizovaném i neorganizovaném sportu**“ a slouží rovněž jako **dělicí kategorie**:

Neorganizovaná činnost / Sport jako rekreační aktivita pro všechny.

Jedinec sportuje „sám pro sebe“, bez organizace, klubového nebo oddílového zázemí, bez oficiálních soutěží, kde nelze postoupit nebo sestoupit, sportuje pro své vlastní zdraví, „dobrý pocit“ a **pravidla se na něj nevztahují**.

Organizovaná činnost / soutěžní sport.

Jedinec se snaží o dosažení výsledku, který je **oficiálně hodnocen**, je součástí určité organizační struktury daného sportu, účastní se soutěží, jeho výsledek je **porovnáván** s ostatními, vztahují se na něj konkrétní sportovní pravidla. V organizovaném sportu je možné, díky sportovním pravidlům, **dovolávat se svého práva**.

SPORTOVNÍ LEGISLATIVA

Formálním pramenem výše vymezeného sportovního práva je sportovní legislativa. Právní úprava sportovních vztahů **může být obsažena v obecných právních předpisech** nebo ve **speciální sportovní legislativě** v užším smyslu, tj. legislativě **zaměřené výhradně na sport**. Sportovní legislativou v **užším smyslu** tedy rozumíme buďto **speciální zákon** o sportu nebo **speciální ustanovení** dopadající na oblast sportu v jednotlivých obecných právních předpisech. Vedle **národní legislativy** nabývá na stále větším významu i úprava sportu v **evropském právu** a v **mezinárodních dokumentech**.

Nutno říci, že výslovné zakotvení sportu v ústavě je v Evropě spíše výjimečné. Ani absence ústavní zmínky o sportu však neznamená odmítavý postoj státu, ale spíše jinou podobu vztahu státu ke sportu. V těchto státech se legitimita sportovních norem odvozuje od ústavně zakotvené **svobody sdružování a garantovaných lidských práv**, na které pak často navazuje sportovní legislativa v užším smyslu. Z této koncepce **nekonstitučního sportu** vychází i náš právní řád.

INSTITUCIONALIZACE SPORTU

Je nutno si uvědomit, že **sport je pojmem velmi širokým**, zahrnuje nejen soutěže a **institucionalizované týmy**, ale i další aktivity, ve kterých existuje jisté fyzické úsilí, dodržování daných pravidel formy konání, ale i určité měření výkonnosti.

Sport tedy dospěl ve svém vývoji k velké **diferenciaci (rozdílnosti)** a pro potřeby této publikace je nutné si obsah problému zúžit. Jako předmět zájmu je tedy v hledáčku sociologů již velmi dlouhou dobu.

Institucionalizovaný sport jako subsystém by bylo možné považovat za **součást veřejné ekonomiky**. Tento pohled je však jednoznačný pouze u školního sportu a komunálního sportu, v případě obecních sportovních středisek.

Neinstitucionalizovaný sport jako sport neorganizovaný nebo organizovaný dobrovolně je z ekonomického pohledu zdánlivě **záležitostí ekonomiky domácností**. Je ve velké míře součástí privátního sektoru a je spojen především s **výdaji rodinných rozpočtů**.

Do zkoumání ekonomiky sportu lze tak zařadit celý subsystém **pasivních participantů**, tzn. **diváků a sázkařů**. Zejména sportovní sázení je ekonomicky významným jevem. Organizování sportu rozdělené podle druhů sportů do klubů a asociací je pak výrazem ekonomičnosti, spolupráce a solidarity.

Ze znázornění je patrné, že o občana a jeho sportovní rozvoj by se **měl starat obecní a krajský úřad**, resp. **vláda ČR** prostřednictvím **MŠMT** a nově Agenturou pro sport (2019).

Olympijské hnutí je specifický institucionální subsystém, který zabezpečuje jedenkrát za 4 roky olympijské hry, letní a zimní, a to ve dvouletých periodách. Na olympijských hrách

soutěží vybraní olympionici. Zastřešující organizací státní je **Národní olympijský výbor (NOV)** a na mezinárodní úrovni **Mezinárodní olympijský výbor (MOV)**

Vztahy mezi jednotlivými úrovněmi, sektory a subsystémy jsou volné bez vztahů nadřízenosti a podřízenosti.

LEX SPORTIVA

Pokud se zabýváme existencí mezinárodního sportovního práva a jeho základy, je třeba ještě zmínit i **specifický systém pravidel**, ve kterém opět narážíme na podobnost s mezinárodním obchodem, a to **lex sportiva**.

Tato koncepce světového sportovního práva, by mohla být významným **stavebním kamenem mezinárodního sportovního práva**, protože považuje, vedle jiných, mezinárodní sportovní zvyklosti, a tím pádem i **vnitřní sportovní pravidla**, která tvoří **nejpočetnější** úpravu sportovní aktivity, za samostatný závazný právní systém, který stojí vedle národního i mezinárodního práva.

Lex sportiva je dále **tvořena** zejména **rozhodovací činností sportovních rozhodčích soudů**, různými **vzorovými dokumenty** a jinými akty vytvářenými mezinárodní sportovní praxí. **Právní řád ČR neumožňuje** existenci jiného právního systému, který by byl **nezávislý** na národním a mezinárodním právu. To se samozřejmě **netýká jednotlivých prostředků tvořících lex sportiva**. Ty mají takovou právní relevanci, jakou jim dává náš právní řád, takže je možné se zabývat např. **zvyklostmi a rozhodčími nálezy**, protože se jedná, v našem právu, o známé instituty.